«БЕКІТЕМІН»
Басқарма Төрағасы – Ректор м.а.
_____ Б. Мырзаев
«30» 10 2026 ж.

2026-2027 оқу жылына «6B11111 – Tourism Guide Service»
білім беру бағдарламасының

ҚОРЫТЫНДЫ АТТЕСТАТТАУ БОЙЫНША КЕШЕНДІ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

(Basics of tourism, Экскурсоведение, Туризмдегі бизнес-жоспарлау)

Түркістан, 2026

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Кешенді емтихан бағдарламасы (Basics of tourism, Экскурсоведение, Туризмдегі бизнес-жоспарлау) «6B11111 – Tourism Guide Service» білім беру бағдарламасының негізінде құрастырылған.

Кешенді емтихан бағдарламасы «Туризм» мектебінің мәжілісінде қаралған.
«20» 10 2026 ж., № 3 хаттама

Мектеп директоры _____ С.Нахипбекова

Кешенді емтихан бағдарламасы Оқу-әдістемелік кеңес мәжілісінде қаралған.
«23» 10 2026 ж., № 3 хаттама

Оқу-әдістемелік кеңес төрайымы _____ Л.Шалабаева

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

МАЗМҰНЫ

1. Кешенді емтиханның мақсаты 4
2. Кешенді емтиханды өткізу тәртібі 4
3. Білім алушының білімін бағалау критерийлері мен көрсеткіштері 5
4. Кешенді емтиханға ұсынылған пәндер тізімі 8
5. Кешенді емтихан өткізілетін пәндердің мазмұны 9
   5.1 Basics of tourism 9
   5.2 Экскурсоведение 13
   5.3 Туризмдегі бизнес-жоспарлау 15
6. Кешенді емтихан сұрақтары 19
7. Ұсынылатын әдебиеттер 25

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

1. КЕШЕНДІ ЕМТИХАННЫҢ МАҚСАТЫ

«6В11102 – Халықаралық және ішкі туризм» білім беру бағдарламасы бойынша кешенді емтиханның мақсаты түлектердің дайындық деңгейінің жоғары білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының талаптарына сәйкестігін анықтау болып табылады. Сонымен бірге түлектің теориялық білімі мен практикалық дағдылары білім беру бағдарламасына сәйкес тексеріледі.

Кешенді емтихан бітірушілердің қорытынды аттестаттауы болып табылады.

Қорытынды аттестаттаудың мақсаты жоғары білімнің білім беру бағдарламасын зерделеу аяқталғаннан кейін қол жеткізілген оқыту нәтижелерін бағалау.

2. КЕШЕНДІ ЕМТИХАНДЫ ӨТКІЗУ ТӘРТІБІ

Кешенді (пәнаралық) қорытынды аттестаттау емтиханы академиялық күнтізбеге сәйкес өткізіледі. Толық оқу курсын аяқтаған (кем дегенде 240 кредит игерілген) және оқу жоспарында қарастырылған барлық сертификаттау сынақтарынан сәтті өткен білім алушылар емтиханға жіберіледі.

Білім беру бағдарламасына арналған кешенді емтиханды аттестаттау комиссиясы (АК) басқарады. АК төрағасы мен комиссия құрамын Басқарма Төрағасы – Ректор бекітеді.

Білім беру бағдарламасындағы кешенді (пәнаралық) емтихан бағдарламасы білім алушыларға емтиханның өткізілетін күніне дейін бір айдан кешіктірілмей беріледі.

Білім алушының АК-ға берген жауаптарын талқылау және қорытынды бағалау жабық мәжілісте, қорытынды баға - баллдық-рейтингтік мәнде анықталады (кесте). Білім беру бағдарламасындағы кешенді (пәнаралық) емтиханның нәтижелері білім алушыларға АК-ның жабық мәжілісінен кейін дереу жеткізіледі.

Қорытынды аттестацияда «қанағаттанарлықсыз» баға алған білім алушы оқудан шығарылады. Қорытынды аттестациядан келесі оқу жылы қайтадан өтуге рұқсат беріледі.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

3. БІЛІМ АЛУШЫНЫҢ БІЛІМІН БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ МЕН КӨРСЕТКІШТЕРІ

№	Әріптік жүйедегі бағалау	Сандық эквивалент бойынша	% -дық мазмұны	Дәстүрлі жүйедегі бағалау	Бағалау критерийлерінің көрсеткіштері
1	2	3	4	5	6
1	A	4,0	95-100	өте жақсы	1. Қазіргі теорияны ескере отырып, материалды толық әрі дұрыс баяндайды; 2. Теориялық білімді практикамен байланыстырады; 3. Терминологияны еркін меңгерген; 4. Себеп-салдарлық байланыс орнатады; 5. Болжам жасай алады; 6. Қосымша сұрақтарға сенімді жауап береді.
2	A-	3,67	90-94		1. Қазіргі теорияны ескере отырып, материалды дұрыс баяндайды; 2. Жауаптарын толық айтады, өз бетінше қорытынды жасап, жалпылай алады; 3. Терминологияны жақсы меңгерген; 4. Себеп-салдарлық байланыс орнатады; 5. Қосымша сұрақтарға толық жауап береді.
3	B+	3,33	85-89	жақсы	1. Материалды жақсы жеткізеді; 2. Жауаптарды толық айтады, өз бетінше қорытынды жасап, жалпылай алады; 3. Терминологияны меңгерген; 4. Логикалық ойлау жүйесіне ие. 5. Қосымша сұрақтарға жауап береді.
4	B	3,0	80-84		1. Негізгі материалды біледі; 2. Дәлелді мысалдар келтіреді; 3. Жалпылау мен қорытынды жасайды; 4. Терминология мен баяндау логикасында дәлсіздіктерге жол береді; 5. Қосымша сұрақтарға жауап береді.
5	B-	2,67	75-79		1. Негізгі материалды біледі, бірақ жауабы жүйесіз және логикасыз; 2. Терминдерді қолдануда дәлсіздіктерге жол береді; 3. Қосымша сұрақтарға жауап беру кезінде қателіктер жібереді.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

6	C+	2,33	70-74		1. Тек теориялық білім негіздері бар; 2. Қорытынды жасауды және жалпылауды білмейді; 3. Терминологияны қолдана алмайды; 4. Қосымша және нақтылау сұрақтарына жауап береді.
7	C	2,0	65-69	қанағаттанарлық	1. Негізгі материалды толық меңгермеген; 2. Логикалық ойлау жүйесіне ие емес; 3. Жауабы қысқа; 4. Қосымша сұрақтарға толық жауап бермейді.
8	C-	1,67	60-64		1. Негізгі материалды толық меңгермеген; 2. Дәлсіздіктер жібереді, қорытынды мен жалпылау жасай алмайды; 3. Логикалық ойлау жүйесіне ие емес; 4. Қосымша сұрақтарға жауап берудегі қателіктері бар.
9	D+	1,33	55-59		1. Материалдың едәуір бөлігін білмейді; 2. Материалды нашар меңгерген; 3. Сұраққа жауап беру логикасын білмейді; 4. Қосымша сұрақтарға жауап беруде қиналады.
10	D	1,0	50-54		1. Теория негіздерін білу және түсінуде елеулі дәлсіздіктер жібереді, түсінігінің үстірттігі материалды толық ұғынуға кедергі келтіреді, бірақ оқытушының жетелеуші сұрақтарының көмегімен дұрыс қорытынды жасай алады.
11	FX	0,5	25-49	қанағаттанарлықсыз	1. Білімі жүйесіз, материалдың мәнін түсінбей баяндайды; 2. Комиссия мүшелерінің қосымша сұрақтарына жауап бере алмайды.
12	F	0,0	0-24		1. Білім алушы өзінің теориялық және практикалық білімі мен дағдыларын нөлдік деңгейде көрсетті және қателіктерін түзете алмайтындығын байқатты.

3. CRITERIA AND INDICATORS FOR ASSESSING STUDENT KNOWLEDGE

№	Letter Grade	Numeric Equivalent	Percentage Content (%)	Traditional Grade	Indicators of assessment criteria
1	2	3	4	5	6

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

1	A	4,0	95-100	Very good	1. Presents the material fully and accurately, taking into account modern theory; 2. Connects theoretical knowledge with practical application; 3. Demonstrates a confident command of terminology; 4. Establishes cause-and-effect relationships; 5. Is capable of making predictions; 6. Responds confidently to additional questions.
2	A-	3,67	90-94		1. Presents the material accurately, taking into account current theory; 2. Provides complete answers, makes independent conclusions, and generalizes effectively; 3. Demonstrates a good command of terminology; 4. Establishes cause-and-effect relationships; 5. Gives complete answers to additional questions.
3	B+	3,33	85-89	Good	1. Communicates the material well; 2. Provides complete answers, makes independent conclusions, and generalizes effectively; 3. Has a good command of terminology; 4. Demonstrates logical thinking skills; 5. Responds to additional questions.
4	B	3,0	80-84		1. Knows the basic material; 2. Provides well-supported examples; 3. Makes generalizations and draws conclusions; 4. Allows some inaccuracies in terminology and logical presentation; 5. Answers additional questions.
5	B-	2,67	75-79		1. Knows the basic material, but the answer lacks structure and logical coherence; 2. Makes inaccuracies in the use of terminology; 3. Makes mistakes when answering additional questions.
6	C+	2,33	70-74		1. Possesses only basic theoretical knowledge; 2. Is unable to make conclusions or generalizations; 3. Cannot use terminology appropriately; 4. Answer additional and clarifying questions.
7	C	2,0	65-69	Satisfactory	1. Has not fully mastered the basic material; 2. Lacks logical thinking skills; 3. Provides brief answers; 4. Does not give full answers to additional questions.
8	C-	1,67	60-64		1. Has not fully mastered the core material; 2. Commits inaccuracies and cannot draw conclusions or generalize. 3. Lacks logical thinking skills; 4. Makes mistakes when answering additional questions.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

9	D+	1,33	55-59		1. Does not know a significant portion of the material; 2. Has a poor understanding of the material; 3. Lacks logical reasoning in answering questions; 4. Struggles to respond to additional questions.
10	D	1,0	50-54		1. Makes significant inaccuracies in understanding and applying theoretical concepts; the superficiality of understanding prevents full comprehension of the material, but with guiding questions from the instructor, can make correct conclusions.
11	FX	0,5	25-49	Unsatisfactory	1. Knowledge is unstructured and presented without understanding the essence of the material; 2. Unable to answer additional questions from the commission members.
12	F	0,0	0-24		1. The student demonstrated a zero level of theoretical and practical knowledge and skills and showed an inability to correct mistakes.

4. КЕШЕНДІ ЕМТИХАНҒА ҰСЫНЫЛҒАН ПӘНДЕР ТІЗІМІ

1. Basics of tourism
2. Экскурсоведение
3. Туризмдегі бизнес-жоспарлау

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

5. КЕШЕНДІ ЕМТИХАН ӨТКІЗІЛЕТІН ПӘНДЕРДІҢ МАЗМҰНЫ

5.1 BASICS OF TOURISM

The purpose of the course: Basics of Tourism is to study the basic concepts of the recreational and tourism industries, as well as the principles governing their organisation and operation under various natural and socio-economic conditions.

Learning Outcomes of the Course "Basics of Tourism":

– Describe contemporary tourism theory, viewing tourism as a spatial and socio-economic phenomenon.

– Examine the existing regulatory and legal framework and the concepts and principles of sustainable tourism.

– Apply theoretical and methodological knowledge of tourism in practice.

5.1.1. Fundamental Concepts of Recreational Geography

Leisure time, its functions, and its role in human life. Determining the time available for leisure. Free time and recreational time: concepts, relationships, structure, and functions. The concept of recreational activities and their temporal and spatial distribution: daily, weekly, and annual recreation. Recreation as an integral part of human activity. Recreation defined as an activity undertaken outside a person's permanent place of residence. Tourism as a component of recreation. The relationship between the concepts of leisure, recreation, tourism, and excursions. The scientific and technological revolution and its positive and negative consequences. Restoration of human physical and psychological energy.

5.1.2. Recreational Needs as the Basis for the Spatial and Temporal Organisation of Recreational Activities

The concept of recreational needs. Recreational needs as the basis for organising recreational activities. The interaction between societal, group, and individual recreational needs. Approaches and methods for studying recreational needs. Sociological methods for researching recreational needs. Preferences of recreational groups in relation to natural and socio-economic recreational resources, types of recreational areas, cycles of recreational activities, architectural and planning characteristics of recreational facilities, levels of physical activity during leisure, and the intensity of social contacts.

5.1.3. Recreational Activities as an Element of the Socio-Economic Way of Life

Recreational activity as a socio-economic phenomenon and an element of people's lifestyles. Its meaning, structure, and classification. Recreational activity as a psycho-emotional phenomenon. Recreational activity as a fundamental system-forming factor in territorial recreational systems (TRSs).

The relationship between work schedules and leisure patterns. Characteristics of the main groups of social functions performed by recreational activities. Technological functions of recreational activities. Systems and cycles of recreational activities. The structure of daily, holiday, and life-cycle patterns of recreation.

Recreational services as a sector of non-material production. The relationship between the concepts of recreational systems and territorial recreational systems: sector and institution.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

The recreational sector and the tourism industry. Specific characteristics of the recreational sector.

5.1.4. Recreational Geography as a New Branch of Human Geography

The geographical perspective in the study of recreational issues. The interdisciplinary nature of recreational research. Recreational geography as a branch of human geography. Definition of the object and subject of recreational geography and the concept of the Territorial Recreational System (TRS) (V.S. Preobrazhensky, L.I. Mukhina, Yu.A. Vedenin, I.V. Zorin). The anthropocentric nature of recreational systems. The place of recreational geography within the system of knowledge about humans, society, and human activities, as well as its relationship with the social, natural, and technical sciences. The importance of recreational-geographical research. Fundamental concepts used in recreational geography. Methods of statistical reporting on recreational activities. The main objectives of recreational geography. Recreational geography and its practical applications. The Territorial Recreational System (TRS), the interrelationships among its constituent subsystems, and the systematic analysis of recreational activities and related services. The matrices developed by V.M. Krivosheeva and I.I. Zorin. Analysis of specific interactions among the subsystems of the TRS. The concept of leisure geography. Similarities and differences between the objects and subjects of study in recreational geography and tourism geography. The relationship between recreational geography and tourism geography. Fundamental concepts and terminology used in tourism geography. The etymology of the terms "tourism" and "tourist." Contemporary approaches to understanding tourism and tourists. Operational and conceptual definitions of tourism. Travellers and temporary visitors. The concept of prerequisites, resources, and recreational potential for the development of leisure and tourism. The attractiveness of tourism and recreational resources. The concept of the economic potential of recreation and the taxonomy of tourist territories. Tourism infrastructure and the tourism industry.

5.1.5. Classification of Contemporary Tourism

The classification of contemporary tourism and the complexity of developing a universally accepted classification system. The significance of tourism classifications. Discussion of tourism classification according to travel purpose.

Recreational, business, religious, and ethical tourism. Mass and elite tourism; commercial and social tourism; organised and independent tourism; active and passive tourism; transport-based tourism; and ecological tourism.

5.1.6. Recreational Assessment of Territories

Natural and socio-economic prerequisites for the development of leisure and tourism, and their relationship to tourism and recreational resources.

Natural, socio-economic, and tourism and recreational resources, including their roles and significance in tourism development. Key characteristics of tourism and recreational resources.

Assessing tourism and recreational resources and determining their suitability for leisure and tourism as one of the principal tasks of tourism geography. Evaluation scales.

Three main types of assessment of natural recreational resources: medical-biological, psychological-aesthetic, and technological. Qualitative and point-based assessment methods for recreational resources.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

L. I. Mukhina's research on developing methodological indicators for resource assessment. The views of Yu. A. Vedenin, N. I. Miroshnichenko, E. A. Kotlyarov, and J. Warszyńska. The coefficient of attractiveness (suitability). Approaches to assessing the overall tourism and recreational potential of a territory.

5.1.7. Tourist Regionalisation

The dependence of the spatial organisation and effective development of tourism as an economic sector on scientifically grounded and well-designed tourist regionalisation.

The historical development of territorial research for tourism regionalisation in the former Soviet Union and Russia. The contributions of N. S. Mironenko, I. T. Tverdokhlebov, B. N. Likhanov, V. S. Preobrazhensky, and E. A. Kotlyarov.

Attempts to regionalise the territory of Kazakhstan for leisure and tourism. The relationship between the concepts of recreational region and tourist region, including a brief history of their conceptual evolution.

Characteristics of tourist regions and the mechanisms through which they are formed. The tourist region as a sectoral (integrated) socio-economic region. Methods of tourist regionalisation. The taxonomy of tourist regions.

5.1.8. The Essence of the Definition of Tourism

Tourism as a complex spatial and socio-economic phenomenon and a complex socio-economic system. Different conceptual and substantive approaches to defining tourism adopted by domestic and international scholars.

The contemporary conceptual model of tourism adopted by the World Tourism Organization (UN Tourism), including the concept of the tourism industry, its subsystems (components), and their relationships with one another and with the external environment. Understanding the operational mechanisms of the tourism system.

The concept of the tourism industry. Tourism enterprises as components of the tourism industry that produce tourism services. Tour operators and travel agents, tourism enterprises, and the characteristics of their activities.

The tourism industry as an aggregate of enterprises, institutions, and organisations operating in both the material and non-material production sectors. Their role in producing, distributing, exchanging, and consuming goods and services intended for tourists. The industry's role in utilising and developing tourism and recreational resources and establishing the material and technical infrastructure required for tourism.

5.1.19. Functioning of the Tourist Market

Tourist demand as a specific form of consumer demand for a range of services and consumer goods capable of satisfying material, everyday, cultural, and educational needs.

The concept of the tourism product. Characteristics of tourist demand. Factors influencing the formation of tourist demand.

Tourist supply as an aggregate of tourist attractions, resources, and services offered to visitors. Elements on which tourist supply depends. Tourist attractiveness as a characteristic of the tourism offering.

The tourist market and its distinctive features. The buying and selling process in tourism.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

5.1.10. International Tourism as a Form of Foreign Economic Relations

The distinctive characteristics of international tourism and its differences from domestic tourism. The impact of inbound tourism on the economic development of countries.

The principal factors and conditions influencing international tourism. International tourism statistics.

Current trends in the development of international tourism and the geographical distribution of global tourist flows. International tourism organisations and their role in the development of tourism.

5.1.11. The Impact of tourism on the natural and socio-cultural environment

Positive and negative impacts of tourism on the natural and socio-cultural environment. Major external impacts of tourism development in the context of globalization. The influence of tourism activities on the environment, natural resources, and ecological balance. The impact of tourism on the lifestyles, cultural values, and historical heritage of local communities. Key approaches to minimizing the negative impacts of tourism and preserving natural and cultural resources.

5.1.12. Goals of sustainable tourism

The concept of sustainable tourism. The twelve goals of sustainable tourism formulated by the United Nations World Tourism Organization (UNWTO) and the United Nations Environment Programme (UNEP), their content and significance. The interrelationship between the economic, social, and environmental dimensions of sustainable tourism. Principles of the rational use of tourism resources, improvement of local community well-being, and preservation of cultural heritage. The contribution of achieving sustainable tourism objectives to the long-term development of tourist destinations.

5.1.13 .The concept and structure of a tourism product

The concept, components, and stages of tourism product development. The concept of tourist routes. Main types of tourist routes and their classification. The role of tour operators and travel agencies in the development of tourism products. Key components of a tourism product: transportation, accommodation, food and beverage services, excursions, and additional services. The integrated nature of tourism products and their characteristics in meeting tourists' needs. Classification of tourist routes according to travel purpose, duration, mode of transportation, and geographical coverage.

5.1.14. State regulation of tourism activities

The necessity and objectives of state regulation in the tourism sector. Methods and instruments of state regulation of tourism activities. The legal and regulatory framework governing tourism activities in the Republic of Kazakhstan and the main functions of government authorities. Ensuring tourists' rights and safety, protecting tourism resources, and establishing quality standards for tourism services. Government support measures for tourism development and key directions for improving tourism infrastructure.

5.1.15. International tourism as a form of foreign economic relations

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Specific characteristics of international tourism and its differences from domestic tourism. The impact of international tourism on the economic development of countries. Main factors and conditions influencing international tourism. International tourism statistics. Current trends in international tourism development and the geographical distribution of global tourist flows. International tourism organizations and their role in tourism development.

5.2 ЭКСКУРСОВЕДЕНИЕ

Цель дисциплины «Экскурсоведение» - изучение основных понятий, теоретических знаний об экскурсионном методе познания, сформировании навыков подготовки экскурсий и технологии их проведения, а также применения этих навыков в практической деятельности.

Результаты обучения дисциплины «Экскурсоведение»:

– Формировать навыки подготовки, разработки и организации экскурсий по различным тематикам;

– Организовать работу в различных группах экскурсантов с учетом особенностей экскурсионной методики;

– Разрабатывать и организовывать процесс подготовки и реализации экскурсионного продукта и туристско-экскурсионных маршрутов;

– Проводить экскурсии для туристов на внутреннем и международном уровне.

5.2.1 Основные этапы развития экскурсионной деятельности

История зарождения экскурсионного дела. Основные исторические этапы формирования экскурсоведения. Экскурсионная наука. Современное состояние экскурсионного дела.

5.2.2 Экскурсия, ее сущность, признаки и функции.

Термин «экскурсия». Сущность понятия экскурсия, ее основные признаки. Функции экскурсии. Экскурсионный метод познания. Первые подходы к формированию классификации экскурсий.

5.2.3 Классификация экскурсий.

Классификация экскурсий. Обзорные и тематические экскурсии. Классификация экскурсий по составу и количеству участников. Классификация экскурсий по месту проведения. Классификация экскурсий по способу передвижения. Классификация экскурсий по форме проведения. Основные направления в классификации экскурсий

5.2.4 Логика в экскурсии, показ и рассказ.

Законы логики в экскурсионном деле. Решение логических проблем в экскурсии. Особенности логики в экскурсиях. Построение логических переходов в экскурсии. Показ и его главенствующие место в экскурсии. Рассказ в экскурсии.

5.2.5 Экскурсия как психолого-педагогический процесс

Педагогика – наука о закономерностях воспитания, образования и обучения. Экскурсия как форма культурно-просветительной работы. Индуктивные и дедуктивные

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

методы в экскурсии. Педагогическая деятельность экскурсовода. Педагогическое мастерство экскурсовода. Психология в экскурсионном деле.

5.2.6 Технология и этапы подготовки экскурсии

Подготовительный этап в разработки экскурсии. Принципы разработки экскурсии. Тема и название экскурсии. Цель экскурсии. Изучение экскурсионных объектов. Этап отбора экскурсионных объектов. Разработка экскурсионного маршрута. Составления библиографии краеведческой литературы. Объезд маршрута, регистрация документов. Составление контрольного и индивидуального текста. Методические приемы в экскурсии.

5.2.7 Методика проведения экскурсии

Компоненты экскурсии. Объект и его признаки в экскурсии, показ объекта. Рассказ экскурсовода, методические приемы. Особые методические приемы показа.

5.2.8 Техника ведения экскурсии

Понятие «техника ведения экскурсии». Техника знакомства экскурсовода с группой. Техника выхода экскурсантов из автобуса. Техника расстановки группы у объектов. Техника передвижения экскурсантов. Техника возращения экскурсантов в автобус. Техника определения места экскурсовода. Техника формирования контакта экскурсовода с группой. Техника тайминга в экскурсии. Техника ответов на вопросы в экскурсии. Пауза в экскурсии. Технический прием «Портфель экскурсовода». Правила и особенности обслуживания экскурсантов

5.2.9 Обзорная экскурсия, стандарты подготовки и проведения

Основные типы обзорных экскурсий. Тематическая экскурсия – как вид обзорной экскурсии. Обзорная однoплановая экскурсия. Обзорная многоплановая экскурсия. Особенности подготовки и проведения городской обзорной экскурсии. Комплексное и отраслевое краеведение в подготовке городской обзорной экскурсии. Объекты и маршрут для городской обзорной экскурсии

5.2.10 Тематические экскурсии, виды, особенности и принципы организации

Основные типы тематических экскурсий. Экскурсии на исторические темы. Природоведческие экскурсии. Искусствоведческие экскурсии. Литературные экскурсии. Экскурсии на архитектурно-градостроительные темы. Загородные экскурсии

5.2.11 Инновационные и традиционные подходы к организации экскурсионного обслуживания

Инновации в экскурсионном деле. Классификационные признаки инноваций в туристско-экскурсионной деятельности. Инновации в экскурсионном обслуживании. Виды анимационной деятельности в экскурсионном обслуживании. Экскурсии с применением новых технологий

5.2.12 Особенности формирования профессии и личности экскурсовода

Личность экскурсовода. Профессиональное мастерство экскурсовода. Процессы становления профессии экскурсовода. Авторитет экскурсовода. Стандартизация

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

профессиональной деятельности экскурсоводов в Казахстане. Качество экскурсионного обслуживания

5.2.13 Профессиональные компетенции экскурсовода

Понятие профессиональных компетенций экскурсовода. Основные группы профессиональных компетенций. Информационно-методические компетенции экскурсовода. Коммуникативные и психолого-педагогические компетенции. Организационные и сервисные компетенции. Цифровые компетенции современного экскурсовода. Компетенции в области безопасности и доступности экскурсионного обслуживания. Профессиональная этика и личностные качества экскурсовода. Компетентностная модель современного экскурсовода.

5.2.14 Особенности формирования профессии и личности экскурсовода

Профессия экскурсовода: сущность, становление и общественная значимость. Профессиональная подготовка экскурсовода: знания, умения и компетенции. Личность экскурсовода: профессионально значимые качества и индивидуальные особенности. Коммуникативная, психолого-педагогическая и организаторская составляющие профессионального мастерства. Этапы формирования и пути совершенствования личности экскурсовода.

5.2.15 Аттестация экскурсоводов

Международные стандарты аттестации экскурсоводов, WFTGA. Стандарты работы экскурсоводов в Республике Казахстан. Организация работы аттестационной комиссии. Этапы работы аттестационной комиссии. Виды и формы подтверждения квалификации экскурсоводов.

5.3 ТУРИЗМДЕГІ БИЗНЕС ЖОСПАРЛАУ

Пәннің **мақсаты** - білім алушыларда туризм саласындағы бизнес-жоспарлаудың теориялық және әдістемелік негіздері бойынша жүйелі білім қалыптастыру, туристік бизнес-идеяны негіздеу, нарықты зерттеу, бизнес-модель құру, маркетингтік, операциялық, ұйымдастырушылық, инвестициялық және қаржылық жоспарлардың мазмұнын түсіндіру, сондай-ақ туристік бизнес-жобалардың тиімділігі мен тәуекелдерін бағалау құзыреттерін дамыту.

«Туризмдегі бизнес жоспарлау» пәні бойынша **оқыту нәтижелері:**

- Туризм саласындағы экономикалық білім негіздерін меңгеру, стратегиялық жоспарлау, бизнес-жоспарлау, менеджмент және маркетингтің негізгі қағидаттары мен әдістері туралы ғылыми түсініктерге ие болу;
- Туристік кәсіпорынның кәсіби қызметінде бизнес-идеяларды қалыптастыру, бизнес-модельдерді әзірлеу, қажетті ресурстарға сұранысты бағалау және оларды тиімді пайдалануды жоспарлау қабілетін қалыптастыру;
- Туристік нарыққа маркетингтік зерттеулер жүргізу, тұтынушылық сұраныс пен бәсекелік ортаны талдау, туристік өнімдер мен қызметтерді әзірлеу және ілгерілету стратегияларын қалыптастыру дағдыларын меңгеру;

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

- Туристік кәсіпорынның өндірістік, ұйымдастырушылық және қаржылық жоспарларын әзірлеу, бизнес-жобалардың шығындарын, табыстылығын, инвестициялық тиімділігі мен тәуекелдерін бағалау нәтижелерін кәсіби қызметте қолдану.

5.3.1. Туризмдегі жоспарлау және стратегиялық бизнес-жоспарлаудың теориялық негіздері

Жоспарлау ұғымы, оның экономикалық мәні және туристік кәсіпорындарды басқару жүйесіндегі орны. Жоспарлаудың мақсаттары, міндеттері мен негізгі функциялары. Жоспарлаудың ғылыми негіздері және негізгі қағидаттары. Жоспарлау түрлері және олардың жіктелуі. Стратегиялық, тактикалық және жедел жоспарлау: ұғымдары, ерекшеліктері және өзара байланысы. Туризм саласындағы стратегиялық жоспарлаудың мазмұны мен ерекшеліктері. Бизнес-жоспарлау ұғымы, оның мақсаты мен міндеттері. Стратегиялық жоспарлау мен бизнес-жоспарлаудың арақатынасы. Туристік кәсіпорынның миссиясы, стратегиялық мақсаттары және даму басымдықтары. Сыртқы және ішкі орта факторларының жоспарлау үдерісіне ықпалы. Нарықтық белгісіздік жағдайындағы туристік кәсіпорын қызметін жоспарлау ерекшеліктері.

5.3.2. Туризмдегі бизнес-идеяларды қалыптастыру және негіздеу

Бизнес-идея ұғымы, оның экономикалық мәні және кәсіпкерлік қызметтегі орны. Туристік бизнес-идеялардың ерекшеліктері мен негізгі құрамдас бөліктері. Туризм саласындағы бизнес-идеялардың пайда болу көздері. Бизнес-идеяларды қалыптастырудың негізгі әдістері мен тәсілдері. Туристік нарықтағы тұтынушылардың қажеттіліктерін анықтау. Туристік бизнес-идеяның инновациялық сипаты және бірегейлігі. Құндылық ұсынысы ұғымы және оның бизнес-идеяны қалыптастырудағы маңызы. Туристік бизнес-идеяларды іріктеу критерийлері. Бизнес-идеяның нарықтық сұранысқа сәйкестігі мен іске асырылу мүмкіндігін бағалау. Туристік бизнес-идеяны экономикалық негіздеудің негізгі бағыттары.

5.3.3. Туристік кәсіпорынның бизнес-моделі

Бизнес-модель ұғымы, оның мәні және кәсіпорын қызметін ұйымдастырудағы маңызы. Туризм саласындағы бизнес-модельдердің ерекшеліктері. Бизнес-модель мен бизнес-жоспар ұғымдарының арақатынасы. Туристік кәсіпорынның бизнес-моделін қалыптастыру қағидаттары. Business Model Canvas тұжырымдамасы және оның құрылымы. Бизнес-модельдің негізгі тоғыз элементі: тұтынушылар сегменттері, құндылық ұсынысы, өткізу арналары, тұтынушылармен қарым-қатынастар, табыс ағындары, негізгі ресурстар, негізгі қызмет түрлері, негізгі серіктестер және шығындар құрылымы. Туристік кәсіпорынның табыс қалыптастыру тетіктері. Бизнес-модельдің тұрақтылығы, өміршеңдігі және экономикалық тиімділігін бағалау критерийлері.

5.3.4. Туристік бизнес-жоспардың құрылымы және оны әзірлеу әдістемесі

Бизнес-жоспар ұғымы, оның экономикалық мазмұны және туристік кәсіпорынды басқарудағы рөлі. Бизнес-жоспардың мақсаттары, міндеттері мен негізгі функциялары. Бизнес-жоспарлардың түрлері және олардың жіктелуі. Туризм саласындағы бизнес-жоспарлардың ерекшеліктері. Бизнес-жоспарды әзірлеудің негізгі кезеңдері мен әдістемелік тәсілдері. Бизнес-жоспардың құрылымы және оның негізгі бөлімдерінің

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

мазмұны. Бизнес-жоспардың түйіндемесі, кәсіпорынның сипаттамасы, нарықты талдау, маркетингтік, өндірістік, ұйымдастырушылық және қаржылық жоспарлар. Бизнес-жоспар бөлімдерінің өзара байланысы. Бизнес-жоспарды ақпараттық қамтамасыз ету көздері. Бизнес-жоспардың мазмұны мен ресімделуіне қойылатын негізгі талаптар.

5.3.5. Туристік кәсіпорын мен оның өнімдерінің бизнес-жоспардағы сипаттамасы

Туристік кәсіпорын ұғымы және оның қызметінің негізгі бағыттары. Туристік кәсіпорындардың түрлері мен ұйымдастырушылық ерекшеліктері. Кәсіпорынның нарықтағы орны, нысаналы тұтынушылары және бәсекелік артықшылықтары. Туристік өнім ұғымы, оның мәні мен негізгі құрамдас бөліктері. Туристік өнімдер мен қызметтердің жіктелуі. Негізгі және қосымша туристік қызметтердің сипаттамасы. Туристік өнімнің тұтынушылық құндылығы және сапалық сипаттамалары. Туристік өнімнің өмірлік циклі және оның негізгі кезеңдері. Туристік өнімдер мен қызметтердің бәсекеге қабілеттілігі. Бизнес-жоспарда туристік өнімнің ерекшеліктері мен нарықтық артықшылықтарын негіздеу.

5.3.6. Туристік нарықты зерттеу және бәсекелік ортаны талдау

Туристік нарық ұғымы, оның құрылымы мен негізгі ерекшеліктері. Туристік нарықтың сыйымдылығы және даму әлеуеті. Туристік сұраныс пен ұсыныстың мәні және олардың қалыптасуына әсер ететін факторлар. Туристік нарықтың маусымдылық ерекшеліктері. Нарықты сегменттеу ұғымы, негізгі белгілері мен әдістері. Нысаналы нарық пен тұтынушылар аудиториясын анықтау. Маркетингтік зерттеулердің мәні, мақсаты және негізгі әдістері. Бастапқы және екінші ретті маркетингтік ақпарат көздері. Туризмдегі бәсекелестік ұғымы және оның негізгі түрлері. Бағалық және бағалық емес бәсекелестіктің ерекшеліктері. Туристік кәсіпорындардың бәсекелік ортасын талдау әдістері. SWOT-талдаудың мазмұны және бизнес-жоспарлауда қолданылуы. Туристік нарыққа шығу мүмкіндіктерін бағалау.

5.3.7. Туристік кәсіпорынның маркетингтік жоспары

Маркетингтік жоспар ұғымы, оның мәні және бизнес-жоспар құрылымындағы орны. Маркетингтік жоспардың мақсаттары, міндеттері мен негізгі бөлімдері. Туристік кәсіпорынның маркетингтік стратегиясы және оны қалыптастыру қағидаттары. Туристік қызметтер маркетингіндегі 7P тұжырымдамасы және оның негізгі элементтері. Туристік өнімді нарықта позициялау ұғымы мен тәсілдері. Туристік кәсіпорынның бәсекелік артықшылықтарын қалыптастыру. Туризмдегі баға, өткізу және маркетингтік коммуникациялар стратегиялары. Тұтынушыларды тарту және олардың адалдығын қалыптастыру тәсілдері. Маркетингтік іс-шараларды жоспарлау. Маркетингтік шығындардың құрылымы. Маркетингтік жоспардың тиімділігін бағалаудың негізгі көрсеткіштері.

5.3.8. Туристік өнімдерді өткізу және ілгерілету жоспары

Туристік өнімдерді өткізу ұғымы, оның мәні және туристік кәсіпорын қызметіндегі орны. Туристік қызметтердің сату көлемін болжау және жоспарлау әдістері. Туристік өнімдерді өткізу арналары және олардың жіктелуі. Тікелей және жанама өткізу

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

арналарының ерекшеліктері. Туроператорлар мен турагенттердің туристік өнімдерді өткізу жүйесіндегі рөлі. Туристік өнімдерді ілгерілету ұғымы, мақсаты және негізгі құралдары. Жарнама, қоғаммен байланыс, өткізуді ынталандыру және жеке сату әдістері. Туризм саласындағы цифрлық маркетингтің ерекшеліктері. Әлеуметтік желілер, контенттік маркетинг және онлайн брондау платформалары. Туристік өнімдерді ілгерілету бюджетін қалыптастыру. Өткізу және ілгерілету қызметінің нәтижелілігін бағалау көрсеткіштері.

5.3.9. Туристік кәсіпорынның операциялық жоспары

Операциялық жоспар ұғымы, оның мәні және бизнес-жоспар құрылымындағы орны. Туристік кәсіпорынның операциялық қызметінің ерекшеліктері. Туристік қызмет көрсету үдерісін ұйымдастыру және жоспарлау. Туристік кәсіпорынның орналасуын таңдауға әсер ететін факторлар. Материалдық-техникалық базаның құрамы және оның қызмет көрсетудегі маңызы. Туристік инфрақұрылым және кәсіпорынның ресурстық қамтамасыз етілуі. Туристік кәсіпорынның қызмет көрсету қуаттылығы. Жеткізушілер мен іскерлік серіктестерді таңдау критерийлері. Туристік қызметтердің сапасын қамтамасыз ету және бақылау. Операциялық шығындардың құрамы мен жіктелуі. Туристік кәсіпорынның операциялық қызметін ұйымдастыру тиімділігі.

5.3.10. Туристік кәсіпорынның ұйымдастырушылық жоспары және кадрлық қамтамасыз етілуі

Ұйымдастырушылық жоспар ұғымы, оның мәні мен негізгі міндеттері. Туристік кәсіпорынның ұйымдық құрылымы және оның негізгі түрлері. Кәсіпорынды басқару деңгейлері мен басқару функциялары. Басқарушылар мен құрылтайшылардың құқықтары, міндеттері және жауапкершілігі. Туризм саласындағы кадрлық саясаттың мәні мен бағыттары. Туристік кәсіпорынның еңбек ресурстарына қажеттілігін анықтау. Персоналды іріктеу, орналастыру, ынталандыру және кәсіби дамыту жүйесі. Туристік кәсіпорынның еңбекақы төлеу жүйесі және еңбекақы қорын жоспарлау. Персоналды басқарудың тиімділік көрсеткіштері. Туристік бизнес-жобаны іске асырудың күнтізбелік жоспары, оның мазмұны мен құрылымы.

5.3.11. Туристік бизнес-жобаны инвестициялық жоспарлау және қаржыландыру көздері

Инвестиция ұғымы, оның экономикалық мәні және туристік бизнесті дамытудағы рөлі. Туризм саласындағы инвестициялық қызметтің ерекшеліктері. Инвестициялардың негізгі түрлері мен жіктелуі. Туристік бизнес-жобаның бастапқы инвестициялық шығындары. Негізгі және айналым капиталына қажеттілікті анықтау. Туристік кәсіпорынның қаржыландыру көздері және олардың жіктелуі. Меншікті, қарыздық және тартылған капиталдың ерекшеліктері. Туристік жобаларды қаржыландыру нысандары мен тәсілдері. Инвестициялық бюджет ұғымы және оның құрылымы. Қаржыландыру құрылымы мен капитал құны туралы түсінік. Туристік бизнес-жобаның инвестициялық тартымдылығы және оны анықтайтын факторлар.

5.3.12. Туристік бизнес-жобаның қаржылық жоспары

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

Қаржылық жоспар ұғымы, оның мәні және бизнес-жоспар құрылымындағы орны. Туристік кәсіпорынның қаржылық жоспарлауының мақсаттары мен міндеттері. Қаржылық жоспардың құрылымы және негізгі бөлімдері. Қаржылық болжамдардың бастапқы алғышарттары. Туристік кәсіпорынның табыстары мен шығыстарының құрамы және жіктелуі. Табыстар мен шығыстарды жоспарлау. Пайда мен залал туралы болжамды есептің мазмұны. Ақша қаражаттарының қозғалысы жоспары және оның негізгі элементтері. Туристік кәсіпорынның болжамды балансы және оның құрылымы. Қаржылық тұрақтылық, өтімділік және төлем қабілеттілігі ұғымдары. Туристік бизнес-жобаның қаржылық көрсеткіштерін болжау және бағалау әдістері.

5.3.13. Туристік қызметтердің өзіндік құны, баға белгілеу және жобаның экономикалық тиімділігі

Туристік қызметтердің өзіндік құны ұғымы және оның экономикалық мәні. Туристік кәсіпорын шығындарының құрамы мен жіктелуі. Тұрақты және өзгермелі шығындардың ерекшеліктері. Тікелей және жанама шығындардың сипаттамасы. Туристік өнімнің өзіндік құнын қалыптастыру қағидаттары. Туризмдегі баға белгілеудің мәні, мақсаттары мен негізгі әдістері. Туристік өнімнің баға құрылымы және бағаға әсер ететін факторлар. Маусымдылықтың туристік қызметтер бағасына әсері. Маржиналдық табыс және залалсыздық нүктесі ұғымдары. Пайда, пайдалылық және рентабельділік көрсеткіштері. Туристік бизнес-жобаның экономикалық және инвестициялық тиімділігі. Таза келтірілген құн (NPV), ішкі табыстылық нормасы (IRR), инвестициялардың пайдалылық индексі (PI) және инвестициялардың өтелу мерзімі (PP): ұғымдары, экономикалық мазмұны және бағалау ерекшеліктері.

5.3.14. Туристік бизнес-жобаның тәуекелдері мен тұрақтылығын бағалау

Кәсіпкерлік тәуекел ұғымы, оның мәні және туристік қызметтегі ерекшеліктері. Туризм саласындағы тәуекелдердің пайда болу себептері мен факторлары. Туристік кәсіпорын тәуекелдерінің жіктелуі. Нарықтық, қаржылық, операциялық, инвестициялық және сыртқы тәуекелдердің сипаттамасы. Туризм саласындағы маусымдық тәуекелдердің ерекшеліктері. Тәуекелдерді анықтау және сәйкестендіру әдістері. Тәуекелдерді сапалық және сандық бағалау тәсілдері. Сезімталдық талдауы және сценарийлік талдау әдістері. Туристік кәсіпорынның тәуекелдерді басқару стратегиялары. Тәуекелдерді болдырмау, төмендету, бөлу және қабылдау тәсілдері. Туристік бизнес-жобаның экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тұрақтылығы. Бизнес-жоспардағы тәуекелдерді бағалау нәтижелерін пайдалану.

5.3.15. Туристік бизнес-жоспарды қорытындылау, таныстыру және қорғау

Туристік бизнес-жоспарды әзірлеудің қорытынды кезеңі және оның мазмұны. Бизнес-жоспардың негізгі бөлімдерін жүйелеу және өзара сәйкестігін қамтамасыз ету. Бизнес-жоспардың экономикалық негіздемесінің толықтығын бағалау. Бизнес-жоспардың қорытынды құжатын қалыптастыру және ресімдеу талаптары. Туристік бизнес-жобаның нарықтық, ұйымдастырушылық және қаржылық орындылығын негіздеу. Бизнес-жобаның инвестициялық тартымдылығын бағалау. Бизнес-жоспарды таныстыру ұғымы, оның мақсаты мен негізгі міндеттері. Инвесторларға арналған таныстырылымның құрылымы және мазмұны. Бизнес-жоспарды таныстыру мен қорғаудың негізгі форматтары. Туристік

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

бизнес-жобаның негізгі экономикалық көрсеткіштерін ұсыну. Бизнес-жобаның тиімділігі мен іске асырылу мүмкіндігін дәлелдеу.

6. КЕШЕНДІ ЕМТИХАН СҰРАҚТАРЫ

6.1. Questions for the discipline «Basics of tourism»:

1. Identify the functions of leisure time and explain its role in human life.
2. Explain the concept of recreational activity and describe its spatial distribution (daily, weekly, and annual recreation).
3. Explain recreation as an activity undertaken outside a person's permanent place of residence.
4. Compare the concepts of leisure, recreation, tourism, and excursions and explain their interrelationships.
5. Explain the concept of recreational needs and justify their importance in organizing recreational activities.
6. Analyze the interactions among social, group, and individual recreational needs and describe the main approaches and methods used to study them.
7. Describe recreational activity as a psycho-emotional phenomenon.
8. Explain the role of recreational activity as a system-forming factor in Territorial Recreational Systems (TRS).
9. Analyze the relationship between work schedules and leisure patterns.
10. Classify the main social functions of recreational activities.
11. Describe the characteristics of recreational services as a sector of intangible production.
12. Compare the concepts of a recreational system and a Territorial Recreational System (TRS).
13. Explain the relationship between the recreation sector and the tourism industry and identify the distinctive characteristics of the recreation sector.
14. Explain the interdisciplinary nature of recreational research and the position of recreational geography as a branch of human geography.
15. Identify the fundamental concepts used in recreational geography.
16. Describe the methods of statistical reporting on recreational activities.
17. Analyze the Territorial Recreational System (TRS), the interrelationships among its components, and the provision of recreational services from a systems analysis perspective.
18. Explain the concept of leisure geography and compare the objects and subjects of study in recreational geography and tourism geography.
19. Identify the main concepts and terminology used in tourism geography and explain the etymology of the terms "tourism" and "tourist."
20. Describe contemporary approaches to understanding tourism and tourists.
21. Distinguish between travellers and temporary visitors.
22. Explain the prerequisites and resources for the development of leisure and tourism and the concept of recreational potential.
23. Explain the concept of attractiveness of tourism and recreational resources.
24. Describe the classification of modern tourism and explain the challenges associated with developing a unified classification system.
25. Compare recreational, business, religious, and ethnic tourism.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

26. Explain how natural and socio-economic prerequisites for the development of leisure and tourism are transformed into tourism and recreational resources.

27. Classify natural, socio-economic, and tourism-recreational resources and evaluate their roles in tourism development.

28. Describe the methods used to assess the suitability of tourism and recreational resources for leisure and tourism activities.

29. Compare the medical-biological, psychological-aesthetic, and technological approaches to evaluating natural recreational resources.

30. Justify the importance of scientifically based tourism regionalization for the spatial organization and effective development of tourism.

31. Compare the concepts of a "recreational region" and a "tourist region" and describe their historical evolution.

32. Explain the concept of the tourism industry and identify the role of tourism enterprises in producing tourism services.

33. Compare the functions of tour operators and travel agencies and describe the distinctive characteristics of tourism enterprises.

34. Explain the nature of tourism demand as demand for a combination of services and consumer goods that satisfy material, everyday, cultural, and educational needs.

35. Analyze the factors influencing the formation of tourism demand.

36. Describe tourism supply as a combination of tourism attractions, resources, and services.

37. Describe the tourism sector as a key element of tourism supply and a complex of interconnected industries and services.

38. Explain the distinctive characteristics of tourism as an economic sector, including the relationship between the production and consumption of tourism products.

39. Analyze the positive and negative impacts of tourism on the natural and socio-cultural environment.

40. Explain the content and significance of the 12 goals of sustainable tourism formulated by UNWTO and UNEP.

41. Describe the concept, components, and stages of tourism product development.

42. Analyze the institutional structure of the tourism services market and its main stakeholders.

43. Describe the objectives, methods, and instruments of state regulation of tourism activities in the Republic of Kazakhstan.

44. Compare the main types of tourist routes and their classification characteristics.

45. Identify the distinctive characteristics of international tourism and compare international tourism with domestic tourism.

46. Evaluate the impact of international tourism on the economic development of countries.

47. Classify the main factors and conditions influencing the development of international tourism.

48. Analyze the current state and major development trends of international tourism using statistical data and draw evidence-based conclusions.

49. Analyze current trends in international tourism development and the geographical distribution of global tourist flows.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

50. Identify major international tourism organizations and evaluate their roles in tourism development.

6.2. Вопросы по дисциплине «Экскурсоведение»:

1. Определите, решение каких логических проблем происходит в экскурсии.
2. Определите какие принципы построения логических переходов существуют в экскурсии.
3. Объясните место педагогики в экскурсионном деле.
4. Объясните, почему экскурсию принято считать формой культурно-просветительной работы.
5. Определите составные элементы мастерства экскурсовода.
6. Проанализируйте подготовительный этап разработки экскурсии.
7. Определите основную задачу экскурсовода на этапе разработки цели экскурсии.
8. Назовите принципы которые лежат в основе разработки экскурсии.
9. Проанализируйте отличительные особенности индивидуального и контрольного текста экскурсии.
10. Проанализируйте какие методические приемы существуют при формировании и проведении экскурсии.
11. Определите основную задачу различных методик показа на экскурсии.
12. Проанализируйте задачи особых методов в экскурсии.
13. Определите какова методическая роль объекта в экскурсии.
14. Охарактеризуйте три основных компонента в экскурсии.
15. Проанализируйте место экскурсовода на каждом этапе проведения экскурсии.
16. Определите наиболее эффективные технические приемы формирования контакта экскурсовода с группой.
17. Проанализируйте, особенности тематической экскурсии как вида и элемента обзорной экскурсии.
18. Проанализируйте принципы выбора объектов для городской обзорной экскурсии.
19. Проанализируйте, особенности инновационных форм экскурсионного обслуживания.
20. Определите пути регламентации профессиональной деятельности экскурсовода в Республики Казахстан.
21. Назовите особенности организации краеведческих исследований в рамках этнографии.
22. Проанализируйте основные этапы развития экскурсионного обслуживания в Республике Казахстан.
23. Охарактеризуйте каждый этап исторического развития экскурсионного обслуживания.
24. Проанализируйте основные этапы формирования термина «экскурсия».
25. Определите основные методы, формы и признаки экскурсии.
26. Опишите основные виды классификаций экскурсий.
27. Определите особенности классификационного подхода к экскурсиям.
28. Дайте четкое определение современной системе классификации экскурсий.
29. Опишите какова роль логики в экскурсии.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

30. Определите особенности показа и рассказа в экскурсии.
31. Проанализируйте какие вопросы должны быть решены с помощью логики.
32. Опишите особенности применения психологии и педагогики в экскурсионном деле.
33. Определите роль педагогического мастерства экскурсовода в его профессиональной деятельности.
34. Проанализируйте взаимосвязь педагогики и психологии в экскурсионном деле.
35. Опишите основные этапы разработки экскурсии.
36. Проанализируйте результаты, которые должны быть достигнуты в каждом этапе разработки экскурсии.
37. Определите необходимые задачи, которые должен поставить перед собой экскурсовод на каждом этапе разработки экскурсии.
38. Сформируйте состав «портфеля экскурсовода» в соответствии с требованиями экскурсионной науки.
39. Объясните цели применения различным методических приемов рассказа в экскурсии.
40. Определите наиболее эффективные методические приемы показа в экскурсии и их взаимосвязь с целью экскурсии.
41. Поясните и проанализируйте какие особые методические приемы в экскурсии существуют.
42. Опишите основные технические приемы ведения экскурсии.
43. Определите основные правила и особенности обслуживания экскурсантов во время экскурсии.
44. Поясните и проанализируйте важность каждого технического приема во время ведения экскурсии.
45. Определите и проанализируйте роль комплексного и отраслевого краеведения в разработке экскурсии.
46. Объясните отличительные особенности каждого вида тематической экскурсии.
47. Опишите основные виды инноваций в экскурсионном обслуживании.
48. Опишите общие и специальные требования, которые выдвигаются к профессии экскурсовода.
49. Проанализируйте основные этапы становления личности и профессии экскурсовода.
50. Определите и проанализируйте характерные особенности профессии экскурсовода.

6.3 «Туризмдегі бизнес-жоспарлау» пәні бойынша кешенді емтихан сұрақтары:

1. Туризмдегі жоспарлаудың мәні мен негізгі функцияларын түсіндіріңіз.
2. Туристік кәсіпорын қызметін жоспарлаудың негізгі әдістерін сипаттаңыз.
3. Туризмдегі стратегиялық, тактикалық және жедел жоспарлаудың ерекшеліктерін салыстырыңыз.
4. Туризмдегі жоспарлаудың негізгі қағидаттары мен мәнін түсіндіріңіз.
5. Туризмдегі бизнес-жоспарлаудың мәні мен міндеттерін түсіндіріңіз.
6. Туристік кәсіпорынның стратегиялық жоспарлауы мен бизнес-жоспарлауының

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

өзара байланысын талдаңыз.

7. Туристік бизнес-идея ұғымын және негізгі сипаттамаларын талдаңыз.

8. Туризм саласындағы бизнес-идеяларды қалыптастыру көздері мен әдістерін анықтаңыз.

9. Туристік бизнес-идеяларды іріктеу және бағалау критерийлерін талдаңыз.

10. Туристік кәсіпорынның бизнес-моделінің мәні мен негізгі элементтерін түсіндіріңіз.

11. Туризмдегі Business Model Canvas бизнес-моделінің құрылымы мен мазмұнын сипаттаңыз.

12. Туристік бизнес-модельдің құндылық ұсынысын және оны қалыптастыру қағидаттарын түсіндіріңіз.

13. Туристік бизнес-жоспардың негізгі түрлері мен функцияларын сипаттаңыз.

14. Туристік бизнес-жоспардың құрылымы мен негізгі бөлімдерінің мазмұнын талдаңыз.

15. Туристік бизнес-жоспарды әзірлеудің негізгі кезеңдерін сипаттаңыз.

16. Туристік кәсіпорындардың ұйымдық-құқықтық нысандарын және олардың ерекшеліктерін салыстырыңыз.

17. Бизнес-жоспарда туристік кәсіпорынның жалпы сипаттамасы мен мазмұны бөлімін түсіндіріңіз.

18. Туристік кәсіпорынның миссиясын, стратегиялық мақсаттары мен даму басымдықтарын анықтаңыз.

19. Туристік өнім ұғымын және оның негізгі компоненттерін сипаттаңыз.

20. Туристік өнімнің өмірлік циклін және оның негізгі кезеңдерін сипаттаңыз.

21. Туристік нарық ұғымын және оның негізгі ерекшеліктерін сипаттаңыз.

22. Туристік нарықтағы сұраныс пен ұсынысты және оларға әсер ететін факторларды талдаңыз.

23. Туристік нарықты сегменттеудің мәні мен сегменттеу белгілерін жіктеңіз.

24. Туризмдегі маркетингтік зерттеулердің мәні мен негізгі әдістерін сипаттаңыз.

25. Туризмдегі бәсекелестіктің мәнін және оның негізгі түрлерін жіктеңіз.

26. Туристік кәсіпорынның сыртқы ортасын талдау әдістерін сипаттаңыз.

27. SWOT-талдаудың мәнін және оны туристік бизнес-жоспарлауда қолдану жолдарын түсіндіріңіз.

28. Туристік кәсіпорынның маркетингтік жоспарының мақсаты мен мазмұнын сипаттаңыз.

29. Туризмдегі маркетингтік стратегиялардың мәні мен негізгі түрлерін сипаттаңыз.

30. Туристік қызметтер маркетингіндегі 7P тұжырымдамасын және оның негізгі элементтерін сипаттаңыз.

31. Туристік өнімді нарықта позициялау және бәсекелік артықшылықтарды қалыптастыру тәсілдерін талдаңыз.

32. Туристік өнімдерді өткізу арналарының мәнін және негізгі түрлерін сипаттаңыз.

33. Туристік өнімдерді ілгерілетудің мәні мен негізгі әдістерін талдаңыз.

34. Туризмдегі цифрлық маркетингтің ерекшеліктері мен негізгі құралдарын сипаттаңыз.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

35. Туристік кәсіпорынның операциялық жоспарының құрылымы мен мазмұнын түсіндіріңіз.

36. Туристік кәсіпорынның материалдық-техникалық базасы мен ресурстық қамтамасыз етілуін сипаттаңыз.

37. Туристік кәсіпорынның инвестициялық және операциялық шығындарын сипаттаңыз.

38. Туристік кәсіпорынның ұйымдастырушылық жоспарының мақсаты мен негізгі бөлімдерін сипаттаңыз.

39. Туристік кәсіпорынның ұйымдық басқару құрылымын және оның негізгі түрлерін сипаттаңыз.

40. Туризм саласындағы кадрлық саясатты және персоналға қажеттілікті анықтау тәртібін түсіндіріңіз.

41. Туристік бизнес-жобаның инвестициялық жоспарының мақсаты мен негізгі элементтерін сипаттаңыз.

42. Туристік бизнес-жобаны қаржыландыру көздерін сипаттаңыз.

43. Туристік бизнес-жобаның қаржылық жоспарының құрылымы мен мазмұнын сипаттаңыз.

44. Туристік кәсіпорынның табыстары мен шығыстары ұғымын және олардың негізгі түрлерін сипаттаңыз.

45. Туристік кәсіпорынның ақша ағындары ұғымын және оның негізгі түрлерін жіктеңіз.

46. Туристік кәсіпорынның тұрақты және өзгермелі шығындарының мәні мен ерекшеліктерін салыстырыңыз.

47. Туристік өнімнің өзіндік құнын қалыптастыру тәртібін және баға белгілеуге әсер ететін факторларды талдаңыз.

48. Туризм саласындағы кәсіпкерлік тәуекелдер мәнін және оның түрлерін сипаттаңыз.

49. Туристік бизнес-жоба тәуекелдерін бағалау әдістерін сипаттап көрсетіңіз.

50. Туризмдегі инвестиция мәні мен негізгі түрлерін сипаттаңыз.

7. ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР

Негізгі әдебиеттер:

1. Ешенкулова Г.И. Основы туризмологии: учебник. – Астана: ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, 2017. – 385 с.

2. Баяндинова А.М., Подсухина О.В. Основы туризмологии: учебное пособие. – Алматы: Эверо, 2022. – 216 с.

3. Лютерович О.Г., Ягофаров Г.Ф. Экскурсионная деятельность: учебное пособие. – Алматы: КазАСТ, 2016. – 260 с.

4. Губаренко А.В. Экскурсионное обслуживание Республики Казахстан: монография. – Алматы, 2025. – 151 с.

5. Емельянов Б.В. Экскурсоведение: учебник. – Москва: Советский спорт, 2016.

6. Скобельцина А.С., Шарухин А.П. Технология и организация экскурсионных услуг. – Москва: Академия, 2014.

7. Бизнес планирование в туризме: учебник / Под общей редакцией доцента Т.В.Харитоновой.- Москва: Дашков и "К", 2019.- 310 с.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.

8. Есиркепова Л.М. Бизнес-жоспарлау: оқу құралы / А.М. Есиркепова – Алматы: Эпиграф, 2019 – 296 б.

9. Кусаинов Х.Х., Сергеева А.М. Туризм экономикасы: оқу құралы. - 2022.

10. Экономика и предпринимательство в сервисе и туризме: учебник / Г.А. Голилевкая, Т.В. Терентьева, А.С. Квасов. - Москва: Инфра-М, 2019.- 189 с.

11. Шаимова А.Н., Баяндинова А.М. Планирование и организация туристского бизнеса: учебно-методическое пособие. - Алматы: Эверо, 2022. - 204 с.

12. Альмухамбетова Б.Ж., Ырза Бекзат. Туризмдегі бизнес жоспарлау: оқу құралы- Түркістан: «Elegant-print» баспасы, 2025. - 270 бет.

13. Экономика туристских предприятий : учебное пособие / А.О. Овчаров. - Москва: Инфра-М, 2019.- 176 с.

Қосымша әдебиеттер:

1. Имангулова Т.В., Жаксыбекова Д.К. Туризмология негіздері: оқу құралы. – Алматы: ҚазСТА, 2016. – 124 б.

2. Доскараев Б.М., Иргебаев М.И., Алтынбек Е.Т. Туризмнің жалпы негіздері: оқу құралы. – Алматы: Лантар Трейд, 2021. – 110 б.

3. Ганский В.А., Вовнейко Е.В. Экскурсоведение: учебно-методический комплекс для студентов специальности 1-89 01 01 «Туризм и гостеприимство». – Новополоцк: ПГУ, 2012. – 254 с.

4. Карчевская Е.Н. Организация туризма и экскурсионного обслуживания в Республике Беларусь. – Гомель: ГГТУ им. П.О. Сухого, 2008. – 58 с.

5. Лютерович О.Г., Оразымбетова Б.К. Технологические карты экскурсий по Алматинскому туристскому региону: методическое пособие. – Алматы: КазАСТ, 2016. – 120 с.

6. Закирьянов Б.К., Лютерович О.Г., Оразымбетова Б.К., Арстанов Б.А., Губаренко А.В., Семибратова П.А. 200 экскурсионных объектов г. Алматы: учебное пособие. – Алматы: КазАСТ, 2018. – 503 с.

7. Баумгартен Л.В. Стандарты качества проведения экскурсий. – Москва: Инфра-М, 2015.

8. Кусаинов Х.Х., Сергеева А.М. Туризм экономикасы: оқу құралы. – 2022.

9. Голилевская Г.А., Терентьева Т.В., Квасов А.С. Экономика и предпринимательство в сервисе и туризме: учебник. – Москва: Инфра-М, 2019. – 189 с.

10. Шаекина Ж.М., Қойтанова А.Ж., Аяганова М.П. Туризм менеджменті және маркетинг: оқу-әдістемелік кешен. – 2013. Электрондық ресурс.

Бұл құжатты «Халықаралық туризм және меймандостық университеті» КЕАҚ рұқсатынсыз толық немесе ішінара көшіруге, көбейтуге және таратуға болмайды.